

Н.І. Кукурян, студентка, НТУ «ХПІ», м. Харків
Г.М. Фадєєва, к.е.н., доц. НТУ «ХПІ», м. Харків

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

В умовах ринкової економіки перед податковою системою постають пріоритети забезпечення достатнього обсягу податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів та гарантій громадянам достатнього життєвого рівня. На сучасному етапі податок на доходи фізичних осіб представляє собою обов'язковий нецільовий платіж фізичної особи до місцевого бюджету для фінансування його видатків.

Всебічний вплив на соціально-економічний розвиток відбуватиметься за умови виваженого вибору елементів податкового регулювання.

Проблематиці особистого прибуткового оподаткування присвятили свої наукові праці відомі сучасні вітчизняні економісти: В. Андрущенко, В. Вишневський, А. Крисоватий, В. Мельник, С. Онишко, А. Соколовська, В. Суторміна, В. Тропіна, В. Федосов, К. Швабій та інші. Незважаючи на розмаїття наукових поглядів щодо удосконалення механізму оподаткування ПДФО потребує подальшого дослідження гармонізація відносин держави і платників особистого прибуткового податку, податкове навантаження на особисті доходи громадян, доцільність застосування податкових пільг.

Оподатковуваним доходом, на наш погляд, повинен бути сукупний дохід, скоригований на суму податкових вилучень та зменшений на суму економічно обґрунтованого неоподаткованого мінімуму та інших пільг.

На обсяг податкових надходжень від оподаткування доходів фізичних осіб впливають: по-перше, фактори, що закладені в самому механізмі оподаткування доходів фізичних осіб, зокрема, склад об'єкту оподаткування, податкові ставки та інші. По-друге, значний вплив спричиняють об'єктивні фактори ринкового економічного середовища, головними з яких є: величина доходів населення, чисельність працюючих (на яку, в свою чергу, впливає низка чинників, таких як, рівень безробіття, трудової міграції тощо).

Динамічне зростання надходжень ПДФО і високий рівень виконання планових показників (89,7 %) забезпечується, головним чином, податком на заробітну плату. Це зумовлено значним переважанням її частки у структурі об'єкту оподаткування, а також більш суворим контролем і, відповідно, найвищим рівнем сплати, оскільки відбувається утримання податку у джерела отримання доходу. Роль податку з інших доходів в наповненні місцевого бюджету залишається другорядною.

З нашої точки зору, пільгова політика в частині обкладання заробітної плати не забезпечує соціальне регулювання і підтримку громадян із низьким і середнім рівнем доходу, а призводить до соціального розшарування і зростання напруженості у суспільстві. Чинний порядок надання податкової соціальної пільги суперечить податковому законодавству, а також призводить до вагомих бюджетних втрат. Тому, регулюючі можливості оподаткування доходів громадян використовуються частково.

Отже, вдосконалення оподаткування доходів громадян повинно відбуватися на основі впровадження комбінованих технологій справляння ПДФО. Це передбачає, що кожен вид доходів повинен мати свій механізм оподаткування, який має максимально враховувати специфіку їх отримання, вагомість для платника та трудомісткість адміністрування.

Також, ми дійшли висновку про необхідність відновлення ролі і економічного призначення неоподатковуваного мінімуму доходів громадян. Його застосування дозволить зменшити базу оподаткування кожного платника та знизити податкове навантаження. При обчисленні неоподатковуваного мінімуму необхідно застосовувати міжнародні норми, а саме метод мінімального споживчого бюджету. Для зниження податкового навантаження на соціально незахищених громадян та осіб, що мають заслуги перед державою, необхідно застосовувати пільги по зменшенню сукупного оподатковуваного доходу, пов'язавши їх із обґрунтованим неоподатковуваним мінімумом.